

### บทที่ 3

#### ระเบียบวิธีวิจัย

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกธนาคารชุมชนบ้านหลุมมะขาม ตำบลหนองไม้แก่น อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกกลุ่มธนาคารชุมชนบ้านหลุมมะขาม ตำบลหนองไม้แก่น อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จำนวน 1,542 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สมาชิกกลุ่มธนาคารชุมชนบ้านหลุมมะขาม ตำบลหนองไม้แก่น อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา การสุ่มตัวอย่างแล้วได้จำนวน 320 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการหาขนาดตัวอย่างประชากรของยามานะ (Yamane, 1973, p. 101) โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ  $n$  = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$N$  = จำนวนประชากร

$e$  = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

$$\text{แทนค่า } n = \frac{1,542}{1 + 1,542 \times (0.05)^2} = 317.61 \text{ คน}$$

ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 317.61 คน เพื่อลดความคลาดเคลื่อนและสร้างความเชื่อมั่นในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้นขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 320 คน

## เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแนวทางการสร้างแบบสอบถามมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธนาคารชุมชน เอกสารที่เกี่ยวกับธนาคารประชาชน แนวคิดการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ และ ทฤษฎีการมีส่วนร่วม เพื่อนำมากำหนดกรอบและขอบเขตของเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกประเด็น

2. รวบรวมข้อมูลที่ศึกษาเบื้องต้น นำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถาม โดยอาศัยข้อมูลจากข้อที่ 1 และข้อ 2 และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะ

4. ปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ และนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมืออีกครั้งแล้วนำไปใช้ หากมีข้อแก้ไข นำมาปรับปรุงและตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งจึงนำไปใช้งาน

5. ทำการเก็บข้อมูลจริงตามที่ได้ทำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยสอบถามจากสมาชิกกลุ่มธนาคารชุมชนบ้านหลุมมะขาม ตำบลหนองไม้แก่น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด (Close-ended Question) และคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question) โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของสมาชิกกลุ่มธนาคารชุมชนบ้านหลุมมะขาม ตำบลหนองไม้แก่น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก สถานภาพใน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกที่มีต่อความสัมพันธ์ต่อสมาชิกกลุ่มธนาคารชุมชนบ้านหลุมมะขาม ตำบลหนองไม้แก่น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านการมีส่วนร่วมคิดและวางแผน
2. ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ
3. ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์
4. ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล

เป็นการตอบคำถามที่ให้ตอบตามมาตรวัดแบบประเมินค่า (Rating Scale) ประยุกต์มาจากวิธีของ Likert ซึ่งกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

| ระดับการมีส่วนร่วม | การให้คะแนน |
|--------------------|-------------|
| มากที่สุด          | 5           |
| มาก                | 4           |
| ปานกลาง            | 3           |
| น้อย               | 2           |
| น้อยที่สุด         | 1           |

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ ในการดำเนินกิจกรรมของธนาคารชุมชนบ้านหลุมมะขาม ตำบลหนองไม้แก่น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

#### การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทดสอบคุณภาพของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นในด้านความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวัดสิ่งที่ต้องการศึกษา ดังนี้

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาและแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ ท่านพันเอก ดร.สนธิ นวกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีธร และคุณจุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์ (ปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น) ได้พิจารณา ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ตรงประเด็นและครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

2. การทดสอบความเชื่อมั่นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจำนวน 30 ชุด ไปทดสอบความเชื่อมั่นกับธนาคารชุมชน ตำบลคลองตะเภา อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ไม่ใช่ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

3. นำผลการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อถือได้ของความสอดคล้องภายใน โดยการนำข้อมูลมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 96) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.889

#### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกธนาคารชุมชนบ้านหลุมมะขาม ตำบลหนองไม้แก่น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประสานงานโดยตรงกับเจ้าหน้าที่ธนาคารชุมชนบ้านหลุมมะขาม ตำบลหนองไม้แก่น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประสานงานขอเก็บแบบสอบถามกับสมาชิกธนาคารชุมชน โดยการตามบ้านเรือนของสมาชิกและไม่เก็บเฉพาะเจาะจงกับสมาชิกท่านใดแต่จะเก็บแบบบังเอิญว่าเจอสมาชิกท่านใดก็จะทำการเก็บแบบสอบถาม โดยจะลงเก็บเฉพาะช่วงเย็นเพราะเป็นเวลาเลิกงานของสมาชิกเพื่อที่สมาชิกจะได้สะดวกในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้ทำการอบรมผู้ช่วยวิจัยในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ทำการชี้แจงเกี่ยวกับรายละเอียดของแบบสอบถาม ให้ผู้ช่วยวิจัยเก็บแบบสอบถามได้มีความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องทั้งหมด

3. ลงพื้นที่เก็บแบบสอบถามตามบ้านเรือนที่เป็นสมาชิกธนาคารชุมชนโดยแบ่งกันเก็บกับผู้ช่วยวิจัย ก่อนดำเนินการเก็บผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจะชี้แจง แนะนำแบบสอบถามแก่สมาชิกธนาคารชุมชนบ้านหลุมมะขาม ตำบลหนองไม้แก่น อำเภอแปลงยาว เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการตอบแบบสอบถาม ก่อนทำการตอบแบบสอบถาม

4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกธนาคารชุมชนบ้านหลุมมะขาม ตำบลหนองไม้แก่น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา จนครบจำนวน 320 ชุด

### การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส นำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science) โดยทำการหาค่าแจกแจงความถี่และค่าร้อยละของตัวแปรที่วัดได้ในเชิงปริมาณ พร้อมทั้งวิเคราะห์เพิ่มเติมโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

#### สถิติที่ใช้วิเคราะห์

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{x}$ ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อคุณลักษณะข้อมูลทั่วไปทางปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ด้านการมีส่วนร่วมด้านร่วมคิดและวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล

2. ใช้สถิติในการเปรียบเทียบปัจจัยพื้นฐานกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกธนาคารชุมชนบ้านหลุมมะขาม ทดสอบสมมติฐานใช้สถิติค่า t-Test และ ANOVA เปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้วิธี Post Hoc ในการจับคู่แบบ LSD แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย

เกณฑ์การแปลผล

นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์ในการแปลผล ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{สูตรการหาค่าอันตรภาพชั้น} &= \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= .80\end{aligned}$$

เกณฑ์ในการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกธนาคารชุมชนบ้านหลุมมะขาม โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนแต่ละข้อ เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง สมาชิกธนาคารชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง สมาชิกธนาคารชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง สมาชิกธนาคารชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง สมาชิกธนาคารชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง สมาชิกธนาคารชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด